

שֶׁל עָשׂוּ יַעֲזֹל הָאָוִיר וְהִנְבוּאָה. מִפְּנֵי מָה, מִפְּנֵי שֶׁזָּרְעוּ שֶׁל יַעֲקֹב לֹא רָאָה גְאוֹת ה', וְאִינֶם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וְעַל פֶּן יַחַן רָשָׁע וַיַּעֲזֹל טוֹב הָאָרֶץ וְהִנְבוּאָה. רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, יַחַן רָשָׁע, אֱלוֹ אַמּוֹת הָעוֹלָם שֵׁישׁ לָהֶם מִמְּשָׁלָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא לָמַד יִשְׂרָאֵל צֶדֶק.

נְבוּאָה. וְזָרְעוּ שֶׁל עָשׂוּ יַעֲזֹל הָאָוִיר וְהִנְבוּאָה. מִפְּנֵי מָה? מִפְּנֵי שֶׁזָּרְעוּ שֶׁל יַעֲקֹב לֹא רָאָה גְאוֹת ה', וְאִינֶם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וְעַל פֶּן יַחַן רָשָׁע וַיַּעֲזֹל טוֹב הָאָרֶץ וְהִנְבוּאָה. רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, יַחַן רָשָׁע - אֱלוֹ אַמּוֹת הָעוֹלָם שֵׁישׁ לָהֶם מִמְּשָׁלָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא לָמַד יִשְׂרָאֵל צֶדֶק.

פְּרֻשַׁת וַיֵּשֶׁב

פְּרֻשַׁת וַיֵּשֶׁב

הָא חֲזִי, כְּמָה שְׁנִין יְתִיב הֵהוּא צְדִיק, דְּלֹא חֲזָא לְאַבוּהַ עֲשָׂרִין וְתָרִין שְׁנִין. הָא אֵינוּן יְתִיבוּ בְּמַצְרַיִם, עֲשָׂרִים וְתָרִין שְׁנִין, לְכָל שַׁבָּט וְשַׁבָּט מְאִינוּן עֲשָׂר שַׁבָּטִין דְּזַבִּינוּ לֵיהּ, לְפוּם חוֹשְׁבְּנָא הוּוּ מְאֵתָן וְעֲשָׂרִין שְׁנִין לְכֻלְהוּ, דִּל מִינֵיהּ עֲשָׂר שְׁנִין, דְּנִכְתּוּ לֹון בְּדִינָא דְלַעֲלֵא, בְּגִין עֲשָׂר שַׁבָּטִין קְדִישִׁין דְּמִיתוּ תַמָּן בְּמַצְרַיִם, אֲשַׁתָּארוּ מְאֵתָן וְעֲשָׂר, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית מב ב) רְדוּ שָׁמָּה.

בֹּא וְרָאָה כְּמָה שְׁנִים יֵשֶׁב אוֹתוֹ צְדִיק, שֶׁלֹּא רָאָה אֶת אָבִיו עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה. הֲרִי הֵם יֵשְׁבוּ בְּמַצְרַיִם עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה, לְכָל שַׁבָּט וְשַׁבָּט מְאֵתָם עֲשָׂרַת הַשַּׁבָּטִים שֶׁמְכָרוּ אוֹתוֹ. לְפִי הַחֲשָׁבוֹן הָיוּ מְאֵתִים וְעֲשָׂרִים שָׁנָה לְכֻלָּם. תּוֹרִיד מֵהֶם עֲשָׂר שָׁנִים שֶׁנִּפְּו לָהֶם בְּדִין שֶׁל מַעֲלָה בְּשָׁבִיל עֲשָׂרָה שַׁבָּטִים קְדוּשִׁים שֶׁמְתוּ שֵׁם בְּמַצְרַיִם - נִשְׁאָרוּ מְאֵתִים וְעֲשָׂר. זֶהוּ שַׁכְּתוּב (בראשית מא) רְדוּ שָׁמָּה.

הָא חֲזִי, כְּד גְרַמּוּ חוֹבִין, וְהֵאֵי שַׁבַּת לֹא אֲתַנְטִיר כְּדִקָּא יְאוֹת, דְּכְּתִיב (ירמיה יז כב) וְלֹא תוֹצִיאוּ מִשָּׂא מִבְּתִיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבַּת. לֹא תִטְלוּן עַל־יִכּוֹן מְטוּלָא דְחוֹבִין, דְּהָוָה מִגִּין עַל־יִכּוֹן מְנִייהוּ, יוֹם (דף לו ע"ב) הַשַּׁבַּת.

בֹּא וְרָאָה, כְּשֶׁנֶּגְרַמוּ הַחֲטָאִים וְהַשַּׁבַּת הַזֶּה לֹא נִשְׁמְרָה כְּרְאוּי, שַׁכְּתוּב (ירמיה יז) וְלֹא תוֹצִיאוּ מִשָּׂא מִבְּתִיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבַּת. אֵל תִּטְלוּ עַל־יִכּוֹן מִשָּׂא שֶׁל עוֹנוֹת, שְׁהִיָּה מִגִּין עַל־יִכּוֹן מֵהֶם יוֹם הַשַּׁבַּת.

וְרָא שְׁמַעוּ לֵיהּ לְנִבְיָאָה, וְאִיתְעַר עַל־יְהִין (ויקרא כו כה) חֶרֶב נּוֹקְמַת נִקָּם בְּרִית. מֵאֵן בְּרִית, דָּא שַׁבַּת, דְּכְּתִיב (שמות לא טז) לְדֹרְתָם בְּרִית עוֹלָם. וּבְרִית מִלָּה, דְּכְּתִיב (ירמיה יא טו) וּבִשְׂר קִדְשׁ יַעֲבְרוּ מִעֲלֵיךָ. וּבְרִית צְדִיק דְּזַבִּינוּ לֵיהּ.

וְרָא שְׁמַעוּ לְנִבְיָא, וְהַתְעוֹרְרָה עַל־יְהִים חֶרֶב נּוֹקְמַת נִקָּם בְּרִית. מִי הַבְּרִית? זֶה שַׁבַּת, שַׁכְּתוּב (שמות לא) לְדֹרְתָם בְּרִית עוֹלָם, וּבְרִית מִלָּה, שַׁכְּתוּב (ירמיה יא) וּבִשְׂר קִדְשׁ יַעֲבְרוּ מִעֲלֵיךָ, וּבְרִית הַצְּדִיק שֶׁמְכָרוּ אוֹתוֹ.

וּכְלָא בְּחַד דְּרָגָא, שַׁבַּת, וּבְרִית מִלָּה, וְצְדִיק. וְרָזָא דָּא, (עמוס ב ו) עַל שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אַרְבַּעָה לֹא אָשִׁיבְנּוּ, וּכְלָהוּ תְּלִי בְּמִכְרָם בְּכֶסֶף צְדִיק. וּכְדִין שָׂרוּ לְאֲשַׁתְּעַבְדָּא שְׁבַע עַל חֲטָאָתָם. וְאֲתַגְזֹר עַל־יְהוּן בְּגִלוּתָא

וְהַבֵּל בְּדְרָגָה אַחַת - שַׁבַּת וּבְרִית מִלָּה וְצְדִיק. וְזֶהוּ סוּד (עמוס א) עַל שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אַרְבַּעָה לֹא אָשִׁיבְנּוּ, וּכְלָם תּוֹלָה בְּמִכְרָם בְּכֶסֶף צְדִיק. וְאֵז הַתְּחִילוּ לְהַשְׁתַּעֲבֹד שְׁבַע עַל חֲטָאָתָם,